

A F V A L L I G E

van christendom naar islam
in tijden van secularisatie en terreur

Joram van Klaveren

Eerste druk, januari 2019

ISBN 978-90-827011-7-3

Titel	Afvallige
Ondertitel	Van christendom naar islam in tijden van secularisatie en terreur
Auteur	drs. J.J. (Joram Jaron) van Klaveren
Inhoudelijke redactie (islam)	imam M. (Mhamed) Aarab
Taalkundige redactie	mr. J. (Jeroen) Verstaen
Foto omslag	Islamitisch Centrum Imam Malik Leiden

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Op alle uitgaven van Stichting 't Kennishuys gelden strikte auteursrechten. Voor het gebruik van teksten, fragmenten, gedichten, illustraties of alle andere vormen van gebruik uit het werk dat door 't Kennishuys wordt uitgegeven, dient 't Kennishuys schriftelijk om toestemming te worden gevraagd.

DISCLAIMER

De vertaling is een getrouwe weergave van de integrale tekst van het boek van de auteur en reflecteert enkel en alleen de mening van de auteur en niet noodzakelijkerwijs die van de uitgever of de vertaler.

Copyright © Stichting 't Kennishuys 2019

Stichting 't Kennishuys | Postbus 82095 | 2508 EB Den Haag
www.kennishuys.com

“Zij veroordelen wat zij niet begrijpen.”

Cicero

Inhoudsopgave

Voorwoord	7
1. Inleiding	9
2. God is dood	17
3. Klassieke godsbewijzen	23
Het kosmologisch godsbewijs	25
Het teleologisch godsbewijs	27
Het morele godsbewijs	29
4. Godsconcept in het christendom	33
Drie-eenheid	33
Joods monotheïsme en hellenistische goden	36
Christelijke soteriologie	38
Persoonlijke gevolgen	42
5. Godsconcept in de islam	45
Eén God	45
Is Allah God?	46
Allah in etymologische zin	50
Islamitische heilsleer	52
Bron	54
6. Mohammed: boodschapper in Bijbelse zin?	57
Openbaring	57
Deuteronomium 18:18	61
Profetisch geweld in de Bijbel	64
En Jezus dan?	66
De boodschap van Mohammed	68
7. Heikele kwesties I	79
Legitimatie van geweld en terreur?	80
Schrik aanjagen	81
Zwaardvers	82
Soera 2:190 – 194 “... En dood hen overal ...”	84
Ideologie, rechtsscholen en terreur	86

Ibn Ishaq en zijn biografie over Mohammed	89
Abrogatie	92
8. Heikele kwesties II	97
Geweld tegen de vrouw	97
Jezus, de gekruisigde?	106
Huwelijk met Aïsha	112
Afvalligheid	116
9. Jodenhaat?	125
Christendom antisemitisch?	126
Leert de islam jodenhaat?	129
Ahl al-dhimmah (mensen van bescherming)	132
Mohammed en de joden	135
10. De Koran	143
Canonisatie, auteurschap en contradicties in de Bijbel?	144
Tekstuele zekerheid in de Koran?	149
Bijbels probleem, Koranisch antwoord?	152
Kenmerkend onderscheid	155
11. De wahhabi waan	159
Wahhabisme	160
Het madhhab-systeem	165
Persoonlijke gevolgen	167
12. Van Saulus naar Paulus	171
Een islamitisch fundament van de moderne beschaving	173
Liberalisme, conservatisme en islam	175
De islam als ideologie?	178
Een nieuw perspectief	182
Epiloog	185
Omgeving	186
Geloofsbelijdenis	188
Bronnen	190
Begrippenlijst	197

Voorwoord

“...gebruiken jullie dan nog steeds jullie verstand niet?”

Koran 21:10

De rede, ratio of het verstand. Het zijn begrippen die vaak uitdrukking geven aan het ‘niet-emotionele’. Tevens zijn het aanduidingen die veel mensen niet snel associëren met het onderwerp ‘godsdienst’. Nu wil ik zeker niet zeggen dat er aan mijn zoektocht naar God geen emotie te pas kwam, maar het was toch primair een intellectuele exercitie. Het napluizen van bronnen, het trachten te begrijpen van dát wat voorheen onbegrijpelijk leek en het analyseren van kwesties waar oppervlakkig vooral emotie de overhand lijkt te hebben, waren tijdens mijn zoektocht leidende uitgangspunten.

Gedurende mijn onderzoek heeft vooral Mohamed Ben Hammouch (van uitgeverij ‘t Kennishuys) een belangrijke faciliterende rol gespeeld. Steeds stond hij klaar om – waar mogelijk – vragen te beantwoorden, contacten te leggen en suggesties te doen, die het boek en mijn verhaal ten goede kwamen. Bij dezen wil ik mijn dank uitspreken voor zijn kennis, kunde, steun en energie. Uiteraard ook voor de onbevangen wijze waarop hij mij ontving na het eerste mailtje mijnerzijds.

Tevens wil ik shaykh Mhamed Aarab en imam Azzedine Karrat bedanken voor hun input, grote deskundigheid, visie en tijd. Enkele waardevolle aanvullingen waren zonder hun inbreng niet opgenomen in dit boek. Ook kan professor Abdul Hakim Murad niet onvermeld blijven. Hij heeft mij met zijn enorme expertise en persoonlijke feedback, op talloze theologische kwesties, laten inzien wat de meerwaarde is van de

klassieke benadering van de godsdienst. Het waren zijn antwoorden die hebben gezorgd voor mijn eerste stappen op een nieuwe weg.

Tot slot spreek ik de hoop uit dat dit boek van meerwaarde is voor hen die op zoek zijn naar God.

Almere, januari 2019

Joram van Klaveren